

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Справозданє посла д-ра Окуневского в Косові.

(Допись „Буковини.“)

В великій сали готелю Шапіра в Косові відбуло ся дня 3-го вересня с. р. справозданє д-ра Окуневского з его діяльності в радї державній. Сала була битком набита так, що й рушитись нікуди; багато людей стояло в сїнях і на дорозі перед вікнами. Предсїдателем зборів вибрано о. Добрянського з Соколівки. Перший забрав слово комісар правительственный п. Свейковекій і поучував зібраних і предсїдателя, як мають заховувати ся. На те др. Данилович удїлив також комісареві поучене, що він не сьміє забирати публично голосу і з своїми увагами має звертати ся до предсїдателя; зрештою повинен комісар видалити зі сали двох озброєних жандармів. Коли на се комісар відповів, що жандармів не видалить; бо се его асистенція, запротестувало против сего зібранє на внесене дра Даниловича. Так то учасниками зборів були також два озброєні жандарми.

По сїм удїлив предсїдатель слово д-рови Окуневскому і він здав справозданє зі своєї діяльності.

Передовсім підніє посол, над чим рада державна радить і що може постановляти. Згадав дальше про свободу слова, яка прислугує послови в радї державній. Опісля вичислив кілька посольських внесень. Досить обширно говорив про розпорядження язикові для Чехії і яка з сего опісля буча взяла ся, як Німці обструкцією ударемнили дальші обради в радї державній. Посол одобрєє слушні домаганя Чехів о їх бесїду, однакж виступає против розпорядження, бо ті розпорядження видало міністерство Баденього на свою руку, без порозуміння з радою державною або чеським соймом. Дальше згадує посол взагалї про справи національні. В радї державній шість націй ворожо против себе виступають: Чехи й Німці, Словінці й Італїяні, Поляки й Русьни. Вяєсноє опісля, що то є автономія країв, а що автономія народів. Посол заявляє ся за автономією народів. Звертаючи ся до наших домашних справ, заявляє посол, що справи сї чисто партійні в радї державній порушувати не можна, бо там над далеко важнішими справами радить ся. Впрочім посол є того переконаня, що Русьни в радї державній не повинні на партії ділити ся. Дальше згадує посол про справи повітові, про дороги, котрих будову давно розпочато, а ще до тепер не докінчено; про громадскі додатки до податків,

що в деяких селах они за великі, а в деяких нема майже жадних або дуже малі; згадує про просьвіту народну в Косівщині, яка она мала, про те, що по школах мешкають жандарми. Управа повіта полишає багато до жаданя. Народ не просьвічений, зле материяльно стоїть. Тут треба шукати причини еміграції наших людей до Америки, а не в агітації сьвященників. Сьвященство наше патріотичне, не треба нам сьвященників з Риму. Гуцул впрочім не потребує Канади; Канада тут же в лісах камеральних, де є добрі зарібки. Лишень Гуцул сам собі винен: темний, дає опшукувати ся всяким лихварям і неморальний. Хороби полові розпаношили ся по горах. Гуцулки за скоро віддають ся і приводять на сьвіт слабе потомство. Посол заявляє ся за тим, щоби родичі віддавали доньок в пізнійшій віку, не як тепер у 14 літ. Посол заявляє ся также против подільности мужицких ґрунтів і домагає ся закона, щоби сестрам належав ся лиш сплаток.

Се зміст справозданя посла Окуневского.

Олека Пітилек із Річки жадує ся на війта й громадского поліцай, котрі беруть у людей гроші за шарварок і не виказують се до видїлу повітового.

Др. Данилович із Кут промовляє довше з запалом; зібрані перебивають ему в одушевленю бесїду гучними оплесками, „Ви памятаєте добре, — говорить др. Данилович — що від коли в нас настала ера конституційна, ще жадеє посол не ставав перед вами. Се перший посол, що здає справу зі своєї діяльності перед вами, бо се народний посол, се посол, котрого ми собі самі вибрали. Косівщина не добре списала ся при послїдних виборах, однакж ви, тут зібрані, єсте за порукою, що так дальше не буде. Ви по сих зборах розійдете ся по селах і удїлите другим того одушевленя, котрого тут зазнаєте. Робота наша і заходи марне не підуть. Капля з каплею з часом пробиває діру в найтвердшій скалі. Так і наші змаганя з часом уквітчають ся успіхом. Початком сего єсть вибір д-ра Окуневского.

Яко від заступника народного жадеємо від него, щоби в Відни ішов з тими послами, котрі борють ся за поліпшенє долї робучого народа без огляду, до якої народности ті послї належать. Посол багато може зробити. Він є, так сказати-б, голоєм совісти. Сама присутність такого посла зупиняє иньших послів, що они не ухвалюють законів на шкоду народа.

В кінці ставляє бесїдник внесєня ухвалені зборами одноголосно:

Зібрані взивають посла, щоби він придержував ся одинокої народної рускої радикальної партії і щоби підпирив і поста-

вив як найскорше в радї державній внесєня відповідно до програми радикальної а іменно:

Заведєне загального безпосередного, рівного права голосованя і знесєне всяких курій;

Викуп ґрунтів більшої посїлости на власність народа і відданє ему тих ґрунтів в уживанє, як також відданє в уживанє народови ґрунтів камеральних.

Подїл Галичини на дві провінції: східну руску і західну польську і заведєне в рускій часті Галичини руского язика яко урядового по всіх урядах і школах.

На се заявив посол, що він годить ся на знесєне курій, був би однакж за заведєнем плурального голосованя; а що до викупу ґрунтів, те се справа досить далека і посол був би за тим щоби камера добровільно відпродувала мужикам ґрунта. Натомість годить ся цілковито на подїл Галичини і думає, що се буде відповідати не лиш правам Австрії, але й історичному польскому праву.

Сулятицкий з Березова інтерпелює посла, чи правда, що з новим роком побільшенє буде число урядників і що старшина військова має дістати більшу плату. Бесїдник думає, що замість тим старшим підбільшувати платню, належало би підбільшити простому жовїрови, котрий тяжко гарує тих три роки при війську. Бесїдник заявляє ся за подїлом Галичини, представляє зібраним, що діти по селах не користають з науки, бо замість учити їх чогось хосєнного, мучать малі діти польською бесїдою та патріотичними польськими нїсенїтництвами. Вкінці вносєть, щоби завізвати иньших руских послів, щоби они або заступали нарід або зложили мандати.

По відповіді д-ра Окуневского на внесєне Сулятицкого ухвалєно послови одноголосно вотум довірїя.

По зборах лишив ся ще посол у Косові і люди еходили ся до него з всілякими жалобами, котрі він вислухував і — коли було можна — особистою інтервенцією у видїлі повітовім і в старостві полагоджував.

Посол Окуневскій.

Кілька слів до справозданя дра Окуневского з его діяльності посольської в радї державній.

Дня 3. вересня здав справу в Косові др. Окуневскій з своєї діяльності посольської в радї державній. Справозданє се важне тим, що оно кидає ясне світло на саму особу посла. (Ми подаємо его на першій місци).

Та позаяк посол др. Окуневскій яко заступник руского народа в радї державній і в соїмі займає визначне місце на нашім горизонті політичнім, тому ми думаємо, що характе-

ристка посла, его переконань і змагань політичних є не малою вагою для всякого, кому лежить на серці доля руского народу. На справозданю в Косові висказав посол далеко більше як у радї державній свої погляди і змаганя політичні.

З той то причини думаємо, що сих кілька слів не будуть лишніми.

Передовсім належить піднести, що справоздане про діяльність посла у радї державній винало зовсім блідо і недокладно. Вправді говорив він довго, однакж говорив про справи, не маючи жадної звязи з радою державною і більшу половину его бесіди займало справоздане із сойму. А надто розповідав посол про багато поодиноких злучаїв, котрі з предметом бесіди не мали ніякої звязи. А коли до сего додати то, що посол говорив без найменшої системи, перескакував від одного предмету до другого, мішаючи їх немилосердно проміж собою, тож і можна уявити собі, яке вражінє зробила его бесіда на слухачів.

Не можна було також не замітити, що посол здає справу надто вже доляльно. Коли-б хто був не бачив бесідника, а тільки слухав его річ із сусідної комнати, ніхто би не міг був набрати переконаня, що се говорить радикальний посол др. Окуневский. Таке справоздане міг був дати і товариш Окуневского, що не має на собі марки радикала.

Прому лишень зміркувати, що посол не згадав ні марним словечком про славі на весь світ вибори галицькі, ані про інтерв'єляції за ті вибори, про змаганє послів поставленя гр. Ваденього в стан обжалованя за ті-ж вибори, про комісію легітимачийну в тій справі і т. д. так, наче би посол бояв ся єю справу порушувати. Не згадав дальше посол ні про нових послів, котрі сеї каденції перший раз заєли в радї державній, себто про соціалістів і радикалів. Се-ж певна річ, що про се згадав би був посол котрої небудь партії. Ат-же се люде, що вийшли з V курії, котра у нас є предтечею загального права голосованя, се люде, що заступають (в свій спосіб) виключно інтереси простого, робучого народу, називають ся провідниками народу і в певних злучаях і околицях є безспірні ними. Коли говорив посол про справу повітові в Косівщині, не згадав він ні марним словечком про виборчі надужитя в Косівщині, коли тимчасом сам був свідком, як жандарми розвязали безправно перші виборчі збори на Старих Кутах. На схарактеризоване славної, а по слови дуже добре знаної господарки громадскої в Косівщині не найшов посол інших слів, як тільки: „що нігде не бачив вийтів, котрі би більше ішли в розріз із моралєю, як у Косівщині“. Се є дуже великий і зовсім невипиний і позбавлений всякого значіня загальник. Се на посла „радикала“ занадто велика доляльність і поблажливість для надужитя.

Але також і висказані послом погляди зовсім „не радикальні“ і показують наглядно, що посол висказав їх — не знати чому.

Зажурился посол моральністю і житєм фамілійним Гудулів і думає, що коли так дальше піде, то через якийсь час не лишить ся Гудула й на показ. До такого страху перед будучністю довело посла то, що після погляду посла у Гудулів занадто слаба вірність супружеска, що Гудулки віддають ся на 14-тім році для ґрунту і через то видають на світ слабе потомство, що поміж Гудулами вкорінили ся слабости полові, що Гудула лихварі ліцитуєть і що він темний і невчений. За се все винить посол самих Гудулів і кличе наче старозавітний пророк: Покайте ся!

Поминувши вже то, що на зборах були самі чільні і більше або менше образовані Гудули, котрі певне такого життя не п овадять, поминувши то, що Гудули всі хлоп у хлона здорові як дуби, поминувши дальше чисто проповідничий, моралізуючий і для слухачів дуже неприемний тон, в якім посол свої погляди висказав і поминувши вкінці дуже грубу ошибку посла що-до уставив в справах фамілійних (посол іменно думає, що закон не може постановити мінімум літ до вступленя в стан супружеский, коли тимчасом австрійский закон цивільний се справді постановляє) поминувши все то, не згоджує ся се ні трохи з поглядами радикалів, що посол зваляє

всю вину за те на голови Гудулів. Вжеж як радикал повинен був посол, коли ті справи порушував, показати на ті хиби нашого устрою суспільною, котрий Гудула до сего доводигь, дати ему пораду і поміч, як з сего вийти, а ні лиш ганьбити его.

Стараймо ся усунути по змозі причини его чорної долі, просвітити его, дати ему замість неморальної забави якусь пиньшу моральну, а тоді, коли Гудула буде освідомлений, коли він побачить ту пропасть, у котру лізе, то певне заверне ся. Але до сего не вистане накричати на Гудула раз у рік, що ти сякий, такий, ти піяк, ти неморальний, ти туман і т. д., але до сего треба позитивної роботи, до сего треба хотіти там у якім Яворові читальню заложити.

Тому то доневне подумают радикали, що не совісно винити самого Гудула за те, що він темний, межи тим, коли сам посол описля-ж говорив, що в Гудульщині не мешкає в школі учитель але жандарми, а й у тих школах, де они є, — як сказав селянин Сулятицкий із Березова — замість чогось хосенного мучать дітий і ніколи їх не вивчать польскої бесіди та всяких патріотичних історій про Ванди та Кракуси: не совісно винити Гудула за те, що в гірських селах поміж народом розвинені хориби полові, бо всім же звісно, що єї хориби занесені в гори людьми чужими або Гудулами з войска; не совісно винити Гудула за те, що він попадає в лихварске наутинє, коли оно розеноване по всіх горах і коли Гудулови де инде нема де зажити ся; не совісно винити Гудула за те, що ему жид ліцитує ґрунт за довги, котрі він не в силі сплатити, або що Марійка Теглій, бідна вдова, не понимаюча формальностей правних, за намовою несовісного жида-пьяви не стала на термін у суді і через те жид підступно виграв процес против неї. Та при сїм не повинен був поминути посол того, що всяка лихва і неморальність діє ся на очах нашого „патріотичного“ съвященства, котре тому всему з найбільшою рівнодушністю приглядає ся, і не повинен був поминути то, що в Косівщині з тою лихвою і неморальністю висші чинники рука в руку тримають і підтирають єї, що отже тут не вина непорадних Гудулів, але цілком кого иншого.

А посол не тільки що винуватить за се все самих Гудулів, але ще кличе із съвятим обуренєм: „Покайте ся, сякі-такі сини! бо як так дальше буде, то й я, ваш віденьский заступник, нічого вам не поможу!“ Ну — се вже не лишень не по радикальному, але й не по демократичному.

Тажо заявив посол свій погляд на справу поділу мужицких ґрунтів. Поглядови сему ніяк не можна відмовити ориґінальності, але й ніяк не мож ему приписати обдуманости.

Посол іменно заявив, що він є за обмеженем подільности ґрунтів і то в той спосіб, що би доньки не діставали найок тільки сплату гріними. І хоче посол на се відповідного закона. Такий ориґінальний погляд заінтригував усякого. Питали ся описля приватно посла, до чого він зміряє, а посол без обиняків відрізав, що ему ходить о те, що би руска нація не вигибла. Як бачите, все ориґінальне. Тількож звичайним, мужицким розумованем ніяк не збагнеш, що спільного поміж такою неподільністю ґрунтів, а захованем рускої нації. На се відай також треба ориґінального розумованя. Бо розумоване звичайного смертника ось таке показує:

Коли наслідники дістають сестрині пайки, а за жінкою нічого не беруть, то се так само, як тепер, що сестрам дають пайку, але й за жінкою беруть, вийде отже те саме, що й тепер є і в той спосіб розкавалюваню землі, чого так посол боїть ся, не зарадить ся. З сего виходить зовсім ясно, що коли теперішня подільність ґрунтів загирює руску націю, то не спинить сего і пропозованя дром Окуневским неподільности.

Після сего зовсім непонятно, в якій цілі стріляє др. Окуневский такі — ориґінальности. Атже мусить ему бути звісно, що нарід на вічах усюди зовсім рішучо заявив ся против неподільности.

Дальше заявив др. Окуневский свій погляд на справу права загального голосованя. Тут заявив ся посол за знесенем курій, але при

тім за так званім плуральним правом голосованя (щоби декотрі горожани мали по 2 або й 3 голоси). Сей погляд зовсім не є ориґінальний але, як для селяньского посла, вельми характеристичний. Ориґінальний не є, бо таке право голосованя заведено вже в Бельгії. Але там оно заведено яко *malum necessarium*, бо нарід домагав ся загального голосованя, пануючі-ж князи, котрим грозила через то втрата мандатів, не хотіли дати. Коли-ж описля робітники підняли загальний стрейк за своїми правами політичними і коли пануючі верстви побачили, що круто, далч они народови загальне голосоване, але вдерли для себе хоть що то, аби вже зовсім не піддати ся і з сего вийшло плуральне голосоване, котре всі вважають за чисто переходову фазу до правдивого загального голосованя. Характеристичний же сей погляд тому, що хіба нема другого такого народного посла, котрий вибраний в опозиції робучим народом щоби старав ся о таке право голосованя, котре виходить на шкоду народа і на шкоду таких же кандидатів як др. Окуневский.

Але ще треба завважати, як і при яких обставинах заявив посол сей погляд. Посол іменно у своїм справозданю забув про єю справу згадати (як і про много інших), аж коли на зборах порушено єї і завізвано посла, щоби в радї державній поставив внесенє о заведеню загального голосованя і знесеню курій, заявив посол, що він є за знесенем курій, а що-до загального голосованя, то він є тої думки, що вже радше би плуральне голосоване і т. д. Отже вільно послови мати свої ориґінальні і характеристичні погляди, але знов не вільно мало-важити собі досвід на тім поли. Атже загальне голосоване пропагує ся в нас не від сьогодні і оно вже виробило собі в нас певну форму і зискало симпатію всенародну. На вічу треба вже мати вироблений погляд а не хитати ся, що може, здає ся, чи би не ліше — і тим винити поміж нарід сумнів, що властиво з сїм голосованем, чи справді в тім проєкті загального голосованя щось зрадливого є, чи може посол нам уже щось микитить?! А вжеж від посла, котрий займає ся кілька літ виключно політикою, можна жадати, щоби він принайменше на справу права голосованя мав яеній погляд! Се найліше характеризує ту брак непохитности політичної дра Окуневского, котрий все боїть ся рішучости в квестиях політичних, а все шукає якоїсь „золотої середини.“

Дальше з глибини душі сказав посол: „Як то? чиж руску націю має становити лишень хлопство?!“ Отже ми сей висказ посла вважаємо за чисто обмилку (хоч таких обмилок трохи за багато, як пр. характеристика у Відні мужиків що до бітя в пилоск і цілованя рук) і посол певно хотів сказати, що в нас за мало своєї інтеліґенції урядничої; так впрочім менше більше виходило з предмету бесіди.

Однакж і сей погляд зовсім нерадикальний. Радикали кладуть найбільшу вагу на класу продукуючу у нас, на селян, на „хлопство“ і змаганем їх є, щоби то „хлопство“ стало інтеліґенцією і становиском суспільним на рівні з усіми иньшими. Радикали посвящають тому „хлопству“ цілу свою працю і любов і видять у піднесеню того „хлопства“ краю долю на будучність.

Ще одну справу піднесемо (дрібніці погляди розсуджувати було би за довго) іменно викуню ґрунтів більшої посїлости. Посол заявив, що се річ за далека і він би був радше за тим, щоби камера продавала добровільно ґрунта Гудулам.

То все дуже добре, тільки знов не лицює радикальному послови, бо ся точка входить до програми радикальної. Впрочім багато є таких річей далеких, за котрими однакж і сам посол обетає, от хоть би й поділ Галичини.

З сего всего виходить наглядно, що посол не чує ся поміж радикалами так, як у себе дома, що для него ті справи, про котрі радикали вже рішили й крайне слово сказали, ще за далекі, ще для него не зовсім ясні, що він видить для полагожденя їх иньш стежки. Ми нарочно підчеркували при поодиноких уступах, що на погляди а навіть на тон бесіди посла не писав би ся жаден із радикалів. Що більше внесенє дра Даниловича (ухвалене одноголосно

зібраними), щоби посол „придержував ся одної народної рускої радикальної партії і щоби у радї державній старав ся як найскорше підпирати і ставити внесеня з програми радикальної“ поминув у своїй відповіді посол мовчанкою, а приватно заявив, що він, розуміє ся само собою, годить ся на сю точку, коли вже й на иньші згодив ся. Тільки-ж забуває посол, що всякі приватні заяви мають лишень субєдиарне значінє і таких заяв (ми посла о те не посуджуємо) можна кожного часу виперти ся.

Друга річ, котрої не можна не замітити в промові посла, се нерішучість і необдуманість его поглядів. Коли послови не подобають ся погляди радикалів, так же повинен він мати яко політик і яко заступник руского народу в радї державній на то місце иньші погляди, але рішучі і певні. Від посла до ради державної можна цілком рішучо вимагати, щоби він мав ясний погляд на справу, котрі належать до компетенції ради державної; атже він тах у сих справах забирає рішаче слово, він може своїм словом єї справи підперти й піддержати або знов може своїм рішачим словом не допустити до ухваленя тих справ.

Повинен дальше посол і то мати на думці, що переконаня політичні річ зовсім серйозна, не годить ся-ж єї переконаня вироблювати доперва в останній хвили, коли за се доперва хто заінтерешує, але треба їх обдумати трохи передом, особливо коли посол дуже добре знав, що він здавати-ме своє справозданє перед виборцями і своїми прихильниками, котрі не трохи натерпіли ся, не мало положили трудів, заки вибрали д-ра Окуневского на посла.

Ніхто не може примусити посла, щоби він держав ся єї або тої партії, але виборці мають право жадати від посла, щоби він з ними в поглядах суспільних і політичних не розходив ся і для того кожний посол обовязаний виразно і ясно заявити, до якої партії політичної він належить.

Радикал.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 11. вересня 1897.

Є. Ем. кардинал Сембратович занедужав сильно. По дораді лікарів кардинал рішив ся піддати операції і вислав передовім телеграму до папи з прошенем о благословенє. В четвер зійшла ся львівська капітула для прощаня і завіщаня. Відтак наступила сповідь, а в п'ятницю архієрейська літургія. Нині, котру переведе в суботу, 011-ий год. перед полуднем відбуває ся операція, на припорученє віденьского професора Нотнагля, львівський лікар проф. Рідігер.

Правительствена поміч. З суми 41.000 зр., які зібрано для потерпівших від послїдних повеній, призначило міністерство між иньшими для Чехії 10.000 зр., для Морави 3.000 зр., для Шлеску 2.000 зр., а для Буковини 1000 зр.

Зміни в румуньскім консуляті. На другий тиждень в суботу попрацає наше місто на все румуньскій консул Стаматі-Стаматіяді, котрого перенесено до Ісмаїлю. Яко его наслідника призначено теперішного консула в Ісмаїлі Коголічєану.

З волоських кругів. Черновецька волоська газета „Patria“ доносить, що пос. др. Попович, котрий, як звістно, яко заступник волоського клубу брав участь в переговорах парламентарної більшости з правительством, поверне сими днями до Чернівців і здасть своїй партії справу з політичного положеня.

Маляри а Русини. Черновецька „Patria“ доносить в своїм послїднім числі, що в мадарській газеті Budapestér Hirhar хтось написав з Чернівців статю про буковиньских Русинів і дуже симпатично відізвав ся о народовцях. Автор статі закидує буковиньским Волохам, що они за помочію правительства, Німців, Поляків і Вірменів утискають Русинів та заперечують без всякої рації право Русинів до православного релі-

гійного фонду. Не маючи тої статі в руках, ми не можемо тут нічого від себе сказати, поки нам один з наших угро-руських дописувателів не надішле докладнійші вїсти. Але ось що цікаве: Patria при кінці своєї нотатки додає від себе: „Гратуємо нашим руским конпатріотам до сего союзу.“ Се перший раз, відколи взагалі існує національно-волоська праса, нам дучає ся читати таке гарне слово, як „конпатріот“, на нашу адресу. Ми нотуємо сей відрадний факт з задоволенем і бажали-б, щоби се був знак на ліпші і справедливіші відносини між проводирами обох автохтонних народів.

Немиле доходженє. Під сим титулом ми помістили в послїднім числі нашої газети новинку, в котрій донесли після слів міського радного Бальтінєстра, що директорка п. Гріліч приказала ученицям купувати шкільні книжки лишє в одній книгарні. По переведенім доходженю показало ся, що донесене радного Бальтінєстера фальшиве і що его слова треба приимати з певною резервою.

Сьпіваки голодують. Сьпівацька трупа Надї Славянської, котра сего літа з таким величезним поводженем давала в Чернівцях концерти, перебуває тепер на Угорщині. В місті Пяти церквах їм так зле поводить ся, що не мають з чого жити, і тому голодуючі сьпіваки удали ся до російского консула в Будапешті о матеріальну поміч. Мадяри не хотять слухати російської пісні, бо запам'ятали єї ще з 1848 р. досить добре, але чи з приємністю, то вже иньша річ. Добру пам'ять мають ті Мадяри!

Еміграційні агенти розпочали роботу. Порозсилали по стрийскім повіті такі листи: „Вельможний Пан Возьний Судовий доручаючий позви до села Добрян, Стрий. Udine- Via Aquileja Nr. 29. Italia. — Поважаний Пане! З нинішнім днем постановив я розширити свої торговельні відносини і на той повіт в надї, що Ви, маючи широкі знакомости так в місці, як і в околиці, могли би мені придбати численну клієнтелю, прошу о ласкаве поданє мені своєї близької адреси в цілі дальшого порозуміння. — Легкий, значний і чесний (?) побічний дохід придасть ся певно кождому, отже не сумніваю ся, що нинішнє письмо стане задатком тривалої межі намі знакомости і зискуючи для обох сторін кореспонденції. Не могути або не хотячи користати з нагоди, прошу подати той лист котрому з своїх товаришів, за що буду Вам дуже вдячний. Повідомляючи, що на коресподентці до Італії має бути марка за 5 кр. (на листі 10 кр.), дякую наперед за ласкаві труди і очікуючи відповіді: остаю з поважанем Nodari Silvio.“ Супроти сего повинна наша інтелігенція, що стикаєсь з народом, не засипляти справи, але завчасу отворити очі нашим селянам, щоби не було за пізно, коли еміграційна горячка вибухне з новою силою.

Засуджений посол. В справі посла Шаєра, котрого засуджено за образу маєстату на 8 місяців вязниці, була сими днями депутация під проводом д-ра Люєгера у гр. Баденіого і просила, щоби він предложив засудженого посла цїсарєви на уласкавленє, бо инакше Шаєр утратив би посольскій мандат. Гр. Бадені обіцяв, що розгляне цілу справу докладно.

Де жидів нема? Звістно, що тепер жиди всюди тиснуть ся. Є їх по меньших становисках доволі значне число. Як передше жиди утікали від війська, так тепер їх там повно; також є они при жандармерії. Тільки при скарбовій сторожі ревізорів-жидів нема. В цілій Галичині нема ні одного „фінанцаха“-жчда, а на Буковині ледви кількох.

Справу дефравданта Тадея Лещиньского віддала у вівторок дирекція краківского товариства обезпечень під напором опінії публичної в руки прокураторії державної, котра розпише за ним гончі листи. Варта би — пише Kurjer Lw. — долучити до тих листів фотографію сего паньча, котрий, маючи тисяч кількасот зр. річно пенсії, утримував з люксемом устроєнє мешканє з чотирох комнат, мав службу в ліберії, в пивниці найліпші вина, давав угощеня для золотої молодежи і забавляв ся польованями. Дефравдант сей не лиш побирав премії за непогорівші доми, але і спроневірив гроті

сиротинські, які мав зложити в депозитї судовім. Случай відкрив все его обманьства і дефравдації, тож всі питають: А де діла ся контроля? Говорять, що в товаристві краківскім можна і нині ще без перепони допускати ся мальверсацій. Треба надїятися, що дирекція покрие цілу шкоду, а обезпечені не потерплять. Дирекція бере велику платню, щоби виконувала контролю, а скоро сего не зробила і занедбала свій обовязок, то повинна безусловно заплатити шкоду. Рівно-ж треба надїятися, що почальні посади не будуть синекурами і що будуть поручені фаховим силам, а не дилетантам, котрі, будучи достойниками, по-при адміністрованє власним маєтком і маршалкованє лиш доїздять виповняти свої уряди в товаристві. Не творить синекур для дармоїдів, лиш заплатить добре тим, котрі чесно і совістно трудять ся! В інституціях „obywatelskich“ заєвдги ще збанкротований паньч має першенство перед людьми праці.

Продав жінку. В однім селі комітату сатмарского на Угорщині один гірник залюбив ся в жінці скляра, що у него він мешкав, а що скляр не хотів розвести ся з жінкою, заклїчили мирні мушчини межі собою такий договір: „Угода! Низше підписані посєвідчають, що я продав свою жінку, з котрою був вінчаний 6. квітня, гірникови А. Н. за 7 зр. з тою заміткою, що я єї більше не хочу. Ся би через се повело якє непорозумінє, то най судить суд.“ Слїдують підписи продаючого, купуючого і сєвідків. Жінка згодила ся і перейшла жити до гірника.

Нещаслива ялиця. На границі села Смильної і Бистриці під Миколаєвом лежить еята ялиця, котру тамошні селяни омїнають із страхом, а сама згадає о ній наповняє їх грозою. Звуть єї селяни „нещасливою ялицею.“ Ото єї історія. Літ тому дев'ятнаїцять підчас бурі схоронив ся селянин під ялицю, що стояла сама одна при дорозі. Грім ударив в ялицю і убив селянина. Ялиця усихала, але стояла дальше. За кілька літ схоронив ся опять під нею пастух з чєредою овець, знов ударив грім; тим разом убив лиш кілька овець, а пастуха поразив тяжко. Селяни постановили нещасливу ялицю спрятати, а іменю порубати і спалити. Було се в зимі. Селян занятих стинанем ялиці напав скаженій вовк і одного з них вкусив в руку. За кілька тижнів селянин сей помер в дрогобицькім шпиталі, де стверджено, що причиною смерти була встєклїзна. Недавно иньший селянин хотів забрати сю ялицю на віз і завезти доми; надтягнула буря і знов селянина убив грім. Справді „нещаслива ялиця.“

Наука, штука і література.

Наша Монархія (Unsere Monarchie). — Сего красного діла вийшли вже зошити 5 і 6 та обнимають: перший з них види з Чехії як: чєску Швайцарію, чєскі замки, та види міст Тавора, Пільзна, Єнджіхового Градеца і др.; — другий представляє види з нашої Буковини. Перші п'ять карток сего зошиту ставлять нам перед очі види найкрасших і найважнійших будинків в Чернівцях в так вірнім рисунку, що здає, ся як би ми їх таки в натурі перед собою бачили. Дальше ідуть: місто Сучава і розгалини тамошного замку, монастир Драгомірна, монастир Сучавица і незвичайно оригінальну церкву в тім монастирі, цілу помальовану зверху образами сьвятих і сценами з сьв. письма; наконець монастир Путна і види з буковиньских гір. Видавництво се, котре при вейї своїй гарности і обємности є дуже дешеве, бо зошит коштує всего лиш 50 кр., постунає так скоро, що до Різдва буде готовий цілий перший том, обнимаючий 12 зошитів. Пренумерувати можна в кожній краєвій книгарні або у Відні: Georg Szeliński k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I. Stefansplatz 6.

Телеграми „Буковини“.

З дня 11-го вересня 1897 року.

Тотіс. Цісар приїхав з великою військовою дружиною на маневри до Тотіс. Німецький цісар приїде до Тотіс завтра в полудне; туди приїде тепер також шеф генерального штабу російського Обручев. Цісаря приймали архикнязі Осип, Райнер і Євген. Місто святочно прикрашене.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує цісарський патент, котрим скликає ся раду державу на 23. вересня.

Гогенштадт. Вчора у фабриці бавовни Вільгельма Брава і синів пук тут котел, причім згинуло 11 людей, 7 тяжко, а 25 легко покалічило ся. Чому котел пук, не знати; мабуть котел мав якусь хибу, щось зверху не було знати. Фабрику зараз застано, іно, 1000 робітників остало ся без хліба, але небавом мають фабрику знов пустити в рух.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин
Чернівці, ул. паньська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Звенована р. 1885-ім.

Літні плащі (берігері) від 14 зр. в гору.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише флашки зі знакам охороном „Котвиця“ бо лише ті правдиві. Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за річник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

НОВА ФІРМА РІТБЕРГ і ШЕНБАВМ В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпани і хінського срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

Одинокій склад і продає правдивих російских кальшонів і черевиків до снігу.

Кальшоні

легкі, 73 грамів.

для мужчин 1-90
„ панів 1-65

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,

з задю витяті для пп. офіцерів.

Великий вибір

ЧЕРЕВИКІВ до СНІГУ

для мужчин і женици, дівчат і хлопців.

Найновіші

черевики для гімнастики з гуми.

а 1-10

Кальоші для дітей, навіть одолітних.

10% рабату!!

даємо лише ми від ціи за біле др-а Егера після ціника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи почавши від 1-58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з гумою, . . 2-50 зр.— 6— зр.
„ хлопців „ „ „ „ 2-50 „
„ дам, „ „ „ „ 2-50 „— 5— „
„ „ до шнурованя „ „ 2-35 „— 6— „
„ „ до зацілюваня „ „ 3-98 „— 7— „
„ „ лякерки, менти з шпангою 1-75 „— 2-10 „
„ „ з козячої шкіри, менти 1-35 „— 1-55 „
„ дівчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger 1-85 „— 3— „
„ дитий „ „ „ „ 1-10 „— 2-10 „
„ хлопців, ЧОВІТКИ „ „ 3— „— 4-25 „

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до гімнастики до стикування!

Найновіші Краватки

вузли, мани, Левалелія до вязаня, від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

Рукавиці Glacè,

з оленя шкіри, з шведско-го шовку, з ниток найліпших фабрик.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокій склад **ЦИЛІНДРІВ** і кляків, з фабр. Месмера і Сп.

Одинокій склад з фабрики

І. ГІКЛЯ і Синів

в Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, черноі і иншоі барви, почавши від 1-18 зр., для мужч., тирольскі від 1-18—2-28 „ хлопців тироль. від 0-78—1-18 „ дитий капелюшки моряків бо-брой в ріжних барвах, від 1-98.

ПАРАСОЛІ

з 30-ліз-ними руч-ка-ми

з чистого шовку від 3— — 6—, на-пів зі „ „ 1-38 — 1-98, з чистоі вовни „ „ 1-58 — 2-18, на-пів з вовни „ „ 0-98 — 1-58, з англійскими дерев-ляними ручками від 0-75 — 1-90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР **ПАРАСОЛІВ** полотняних.

Найновіші англійскі **ПАЛИЧКИ.**

Величезний вибір

БІЛЯ

для мужчин, гладке від 1-10 поч. „ „ з фалдами „ 1-38 „ „ „ гафтоване „ 1-58 „

КАЛІСОНИ

з найліпшого Gradl-полотна, француско-го крою від 0-98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в инних барвах, від 0-18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,

12 штук від 0-80 — 1-10.

ПОНЧОХИ

від 1-50 — 3—.

КОВНІРИ

і МАНШЕТИ

Маншети, I. сорти, почвірні, 6 штук 1-80.

Маншети, II. сорти, почвірні, 6 штук 1-50.

Ковніри I. сорти, почвірні, 6 штук 1-05.

Ковніри II. сорти, почвірні, 6 штук 0-90.

Ковніри для хлопців

6 штук 0-80.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

